

УДК 37.02

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

Решетняк Ірина Олексіївна, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків, Україна,

Олексенко Олена Олексіївна, канд. пед. наук, доцент, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків, Україна

Анотація — У статті подано нове вирішення наукової проблеми щодо покращення рівня підготовки майбутніх менеджерів. Представлено результати опитування студентів стосовно сучасних методів навчання в процесі їхньої професійної підготовки.

Ключові слова — методи навчання, майбутній менеджер, ігри-симулятори, інтерактивна комунікація, самореалізація.

Підготовка магістрів за спеціальністю «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» здійснюється на основі базової вищої освіти за напрямом «Менеджмент» професійного спрямування «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» [3]. У Законі України «Про освіту» зазначено, що магістерський рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій (НРК) і передбачає здобуття студентами поглиблених теоретичних та / або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю, опанування загальними основами методології наукової та / або професійної діяльності, іншими компетентностями, що є достатніми для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності [1].

Мета статті – розкрити сучасні методи навчання в процесі підготовки майбутніх менеджерів.

Сучасні педагогічні технології в навчанні менеджменту спрямовані на реалізацію власного потенціалу, досягнення професійних та особистісних цілей, формування необхідних управлінських

навичок і здатності своєчасно реагувати на виклики та можливості часу. Всі ці питання є дуже важливими у підготовці дійсного менеджера, саме тому ними переймаються кращі університети світу, провідні міжнародні компанії та нові стартапи [2; 4].

Сучасний менеджер має управляти, насамперед, власною діяльністю, зокрема навчальною: розвивати нові вміння, виховувати звичку до критичного мислення, формувати здатність до прийняття власних рішень, покращувати взаємовідносини з діловими партнерами, тощо.

Анкетування та опитування студентів є цінним орієнтиром для викладача з метою виявлення загального рівня задоволення студентів навчальною діяльністю, виокремлення прогалин у сучасних методах навчання, акцентування уваги на найефективніших із них. Нами було проаналізовано результати анкетування й опитування 30 студентів 3 курсу спеціальності «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» (далі ЗЕД) Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. Згідно з отриманими результатами, найбільш корисними методами навчання виявилися такі:

– тренінги (теоретичні і практичні), розгляд різних аспектів теми, аналіз проблеми з різних точок зору, взаємозв'язок теорії і практики (актуалізація теоретичних положень, практичні приклади на закріплення теоретичних знань, надання більшої кількості прикладів з життя, що підтверджують теорію);

– заміна традиційних лекцій інноваційними (бізнес-орієнтовані лекції, лекції-дискусії, лекції-співбесіди, лекції-дебати, а також використання сучасних

прийомів, як-от: «несподіване запитання», «навмисна помилка», «незавершене речення» або «незавершена думка»;

– залучення різних іноземних мов у процесі навчання; мотивація та заохочення до їх використання в навчальній діяльності;

– інтерактивні методи навчання (командні кейси, причому студенти надають перевагу вирішенню професійних проблем шляхом співробітництва, а не конкуренції);

– дистанційні методи навчання (ігри-симулятори – на рівні компанії і на рівні країни з метою розв'язання професійних завдань та прийняття власних рішень з подальшим оцінюванням результатів; а також мобільні додатки з симуляцією реальних ситуацій, з генеруванням результатів та наслідків діяльності команд або з пропозицією можливих альтернатив);

– регулярні відвідання дня відкритих дверей у міжнародних компаніях з екскурсіями та лекцією «Один день з життя менеджера ЗЕД»;

– оптимізація роботи з проектами (розподіл проекту на частини, вибір відповідального члена команди, відбір технології щодо реалізації проекту, подальша звірка результатів);

– концентрування уваги на soft-skills (управління часом, вміння налагоджувати контакти, командна робота, креативне мислення, розв'язання конфліктів тощо);

– проведення workshops за спеціалізацією ЗЕД;

– навички роботи з сучасними ІТ програмами за різними напрямками: бухгалтерії, логістики тощо;

– навички усної комунікації (підготовка доповідей на конференціях, презентації, дискусії на певні теми з соціального життя);

– інтерактивна комунікація (вміння працювати з аудиторією, з партнерами по діловим іграм);

– мотивація мислити абстрактно, розуміти проблему в загальному вигляді, генерування ідей, прийняття нестандартних рішень;

– виховання соціальної відповідальності (відповідальність за власні рішення та за рішення своїх підлеглих);

– фокусування уваги на конкретних бізнес-ситуаціях, розбір певних професійних проблем (наприклад, упровадження спецкурсу «Управління конфліктами»);

– викладення актуальної інформації, вилучення застарілої (зокрема використання та надання знань та засвоєння навичок з оперування новітніх інтернет-програм замість ручної калькуляції);

– бізнес-орієнтоване навчання (запрошення до лекцій досвідчених менеджерів із провідних компаній країни та зарубіжжя);

– практико-орієнтована навчальна діяльність (бізнес-ігри, професійні кейси, психометричні тести, екскурсії до успішних підприємств);

– можливість обирати тренінги за власним бажанням та попереднє опитування з приводу їх тематики з метою максимально ефективного використання часу;

– самореалізація та обмін досвідом, вибір пріоритетів за власним бажанням, самостійна підготовка і проведення лекцій з боку студентів;

– прагнення до feedback від викладацького складу щодо власної навчальної діяльності, поширення інформації серед студентів, як наприклад, за допомогою дошки оголошень;

– більше практики поза межами ВНЗ.

Отже, ми бачимо, що сьгоднішні студенти-майбутні менеджери добре розуміють, що є для них важливим в обраній професії, які навички їм потрібно опанувати, які вміння та компетентності формувати та розвивати для того, щоб бути дійсно конкурентоспроможними на постійно мінливому ринку праці в Україні та за її межами.

Тож отримані результати свідчать про необхідність застосування насамперед практико-орієнтованих методів навчання та надання переваги інтерактивним методам в процесі підготовки майбутніх менеджерів. Можливість самореалізації студентів у процесі навчання сприятиме ефективному засвоєнню навчального матеріалу й успішному застосуванню набутих знань, умінь і навичок під час виконання майбутньої професійної діяльності.

Список використаної літератури

1. Закон України : «Про освіту» від 23.05.1991 р. № 1060-ХІІ // Голос України. – 1991. – № 122.
2. Мескон М. Основы менеджмента / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури [пер. с англ.]. – М.: Дело, 2004. – 490 с.
3. Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра (варіативна компонента) : Галузь знань: 0306 «Менеджмент і адміністрування», Спеціальність : 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», Кваліфікація : магістр з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності / [І. О. Піддубний та ін.]. – Х.: ХНЕУ, 2012. – 63 с.
4. Пономаренко В. С. Проблеми підготовки компетентних економістів і менеджерів в Україні: монографія / В. С. Пономаренко. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2012. – 328 с.

Автори

Решетняк Ірина Олексіївна, старший викладач, ХНЕУ ім. С. Кузнеця
(iryna.reshetniak@hneu.net).

Олексенко Олена Олексіївна, доцент, ХНЕУ ім. С. Кузнеця
(olena.oleksenko@hneu.net).

Тези доповіді надійшли 15 січня 2020 року.

Опубліковано в авторській редакції.